

РАДА

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА

ВИХОДИТЬ ЩО-ДЕН, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

РІК СЬОМИЙ

Адреса редакції і контори:
у Києві Велика Підвальна вул. Д. 6.
Телефон редакції 1458.
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1912

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплата на рік можна виплачувати частками: в 2 строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб., в 3 стр.: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 р., або по 1 карб. на протяжні шість місяців.
Ціна „Ради“ за кордон: на рік 11 р., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року — 5 р. 50 к., на 1/4 року — 2 р. 75 к., на 1 м. — 1 р. Коли закордонні читачі передплачують газету через поштомат, то платять за газету по ціні, встановленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.
ЗА ЗМІНУ АДРЕСИ 30 КОП.
(При зміні неодмінно прикладати стару адресу).

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінювати статті; більші статті до друку неогляді, переходяться в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищують. Рукописи, на яких не зазначені умови друку вважаються безплатними.
3 ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ редакція не листується.
Просять авторів додержуватися пропозицій „Ради“.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОПОВІСТОК:
ЗА РЯДОК ПЕТИТУ, АБО ЗА ЙОГО МІСЦЕ:
перед текстом 20 коп.
після тексту 10 коп.
„ст-роши повідомлення“ 50 коп.
ЗА ПЕРШИЙ РАЗ платиться ВДВІЧІ.
Оповідки про пошукування праці—в Конторі редакції приймаються на льотних умовах.

ОПОВІСТІ від окремих осіб фірм і закладів, що мешають, або мають свої Головні контори чи Управління закордонно і скляні в межах Російської держави за ВИКЛЮЧЕННЯМ губерній: Київської, Харківської, Херсонської, Орловської, та інших, а також контори „Ради“—приймаються виключно в ЦЕНТРАЛЬНІЙ КОНТОРІ ОБ'ЄДНАНОГО ТОРГ. ДОМА Л. І. З. МЕТЦЛЬ і Ко. Москва, Мясницкая, дощ Ситова та в ОТДІЛАХ ТОГО Т.І.Д.: „в Петербурзі, — Морська 11 Варшава, — Маршалковская 130; Вільно, — Большая 38; Лодзь—Петроковская 1 Паризь, — 8, place Birnie“.

Приймається передплата на друге півріччя 1912 року

на українську газету „РАДА“

РІК ВИДАННЯ СЬОМИЙ.

Газета політична, економічна і літературна. Виходить у Києві щодня окрім понеділків і днів після великих свят. „Рада“ має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає огляди життя політичного, громадського, економічного на Україні, в Росії і за-кордоном; друкує фельетони, а також статті критичні і твори прекрасного письменства.

ДО СПІВРІВНІЦТВА в „РАДІ“ запрошено визначні літературні і наукові сили.

„Рада“ має ВЛАСНИХ кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Європи, в Лондоні, в Парижі, в Римі, в Мюнхені, у Відні, в Празі, в Софії, у Львові, в Чернівцях і в усіх визначних містах України по цей і по той бік кордону.

Ціна „РАДИ“ з приставкою і пересилкою в Росії:

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб. і на 1 апр. 3 карб.; в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 мар. 2 карб. і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. щомісяця впродовж першого півріччя.

Пробні №№—**безплатно.**

Всім передплатникам, що виплатять **ЩЕ ШІСТЬ РУБЛІВ** буде вислано

„Словник української мови“

Зібраний редакцією журн. „Кієвская Старина“, премірований Рос. Акад. Наук і виданий під редакцією і з доповненнями Б. ГРИНЧЕНКА в 4-х великих томах. В книгарнях словник цей продається по 8 карб., без пересилки.

ЗМІНА АДРЕСИ—30 к., артистам і учням всіх шкіл—**БЕЗПЛАТНО.**

Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика-Підвальна вул. Д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.

Передплата на „Раду“ на таких-же самих умовах, що і в конторі, приймається у Києві: 1) в Українській книгарні, Бєзаківська 8, 2) в Книгарні „Л. Н. В.“, В. Володимирська 28, 1-3) в Книгарні Череповського, Фундулівська 1-4) в книгарні „Час“, В. Володимирська 53, у Варшаві в Гр. Огюсти; в Одесі в книгарні „Литвиненка“ і в україн. книгарні „Діло“, Кошня, 11; в книгарні „Просвіта“, Шкільська, 53, в Катеринославі—Книгарня Лозинська, Проспект; в Миколаєві—Миколаєв, д. 6. Євсєва у д. Завізнака; в Полтаві—Книгарня Маркєвич, бульвар Котляревського; в Петербурзі—Книгарня Волф; в Харкові—Українська Книгарня, Риба.

Редактор В. Яновський. Видавець Є. Чикаленко.

І знову...

„І де я в світі заховаюсь?“
Т. Шевченко.

Ніяка, певне, українська громадська справа ніколи не звертала на себе стільки уваги з боку всяких вільних і невольних охранителів, як справа збирання жертв на пам'ятник Т. Шевченкові. Справа наближається до бажаного краю, і тим голосніш з одного боку добрі бажання й благословення рідного народу й прихильників геніального поета, а з другого—утіски, доноси, наклепи, брехні і навіть прокльони ворогів українства. Не раз уже й не два і в пресі й офіційними роз'ясненнями доводилося, що збирання жертв на пам'ятник Т. Шевченкові дозволено Полтавському Земству по волі Росії; не раз і не два доводилося легальність існування Київського Об'єднаного Комітету по збору тих жертв, і все таки—ні-ні, та й вискочити якій-небудь строкогом з „Кієвлянина“, „Черніговського Слова“ або іншої реакційної почне свій доносницький танок знову з того самого місяця, на якому зупинився був перед цим.

Це не дивина, і українство до цього вже звикло. Але дива те, що й офіційні представники краєвої адміністрації доіє ще не звикли до цього стану річей. Здавалося-б справа стоїть ясно і не в учорашнього дня: жертви збирати вводи дозволено, — виходить, ніяких перешкод ніхто не має права чинити, все одно, чи спочувати справі, чи ні. Чому, напри., не поставитись до цього воім отим справникам, становим, надзирателям так, як поставився подільський єпископ Сарфим: можна спочувати й не спочувати збиранню жертв, але капостей не чинити!.. Дак ні,—всїкий донос, всяке цькування українських релігій не в тім, то в іншим місці знаходить відповідний одгук і бажання „принять м'яри“. Ще недавно доводилося читати про заходи хороброго справника до припинення збирання жертв на пам'ятник, потім про „м'яри“ ахтирського справника. Ці заходи певне не дали потрібних справникам наслідків, але ахтирський не заспокоївся і, скористувавшись донесенням свого котельницького поліцейського надзирателя, вхопився за мову, якою писав відозви Полтавського Земства, й за літеру „і“ у привітці вчителя Рівзана (див. учорашнє число „Ради“). Це вже виходить по московській приказці: „не с'є чего ходити, так с'є бунувать“. Зрештою виявилось, що з усього поліцейського лементу тільки й злочинства висіялося, що та горопашна література, та й то злочинство це не нависло на й не має зв'язку ні з українством, ні з політикою: простісінька капеллярська помилка; що-ж до відозви, то її дозволено надрукувати самим п. полтавським губернатором. А оскільки гамору, крику, турбації аж до міністерства дійшло—і літера „і“ українська мова полтавської відозви. Отже все гаразд, що добре склалося, і, коли ще вчителів не нагорить за збирання жертв на пам'ятник кромольному поетові, то всієї цієї історії буде край.

Чим-же можна пояснити, що й доіє в нас мають місце такі чудернацькі а'явнща? Самого цькування не доіє, бо й всякий справник має на плечах голову й здолає хоч на доповіді власних невдач врозуміти всю безпідставність рептіційних поієнаній. І коли завиятї офіційних охранителів іноді все таки проявляється, то в цім треба збачати ще й простісіньку обов'язельщину, що не дає простору й широті розмахові енергії, якої набралось таки багатенько за останні часи заспокоєння. Уявити тільки, до якої порожнечі в житті треба прийти, щоб зацікавитись таким дріб'язком, як якась віктемна літера, і зняти справжню гонитву на неї!.. І українство чи те, мовляв, мазепинство відіграє в цій історії тільки роль того бідолашного Макара, на якого і Бог, і люди. Шевченківський пам'ятник тут тільки величезне а'явнще, сила, якої неможна не помітити, тому натурально, коли чийсь достаток енергії шукає виходу, то насамперед натїєється на цю силу, розбиваючись на такі дрібні скалки, як доноси, наклепи, гонитва за літерою „і“ й т. інше.

Даремно поет вигукував у розпачу: „І де я в світі заховаюсь?“ Ніде

Централізм і федералізм в кооперації.

Переходячи до обговорення схеми організації, зарисованої д. Зелінгеймом, мусимо звернути увагу на одну дуже важливу її рису.

На схемі д. Зелінгейма торгова і неторгова діяльність мусить бути централізована в одній організації, а саме в Московській Спілці товариських крамниць.

Виділяючи на далі питання про централізацію торгової діяльності, мусимо підкреслити, що по всіх великих державах торгової і неторгової функції спілок розмежовані між окремими організаціями. Торговою діяльністю порядкують так звані центральні закупочні товариства, неторгову провісвіту і ревізійну діяльність провадять центральні спілки. Таке розмежування набуває особливо важливого значіння в країнах з різнорядіональним складом людности. Юридична окремішність закупочного товариства гарантує, що зиск, одержаний від торгових операцій, повернеться девідентом товариським крамницям.

Коли ж закупочне товариство і центральна спілка зліти в одну організацію, то частина грошей, адобутих від торгових операцій, витрачається на неторгову діяльність, а як неторгова, провісвітна діяльність може провадитись лиш в національних формах, то повстає небезпека, що одні нації будуть обділені не користь других.

Що ця небезпека не безпідставна „страхи“ можна бачити з того, що схема д. Зелінгейма дуже несприятуча для провісвітної діяльності серед державних націй Росії. По схемі д. Зелінгейма кооперативна видавничка діяльність мусить бути централізована в Москві—районним спілком він лиш має видавничтво лиш на місцевих мовах. Цілком спочувачи принципів, щоб видавничтво кооперативної літератури для державних націй Росії провадилось краєвими спілками, ми мусимо зазначити до чого при схемі д. Зелінгейма приводить цей принцип. При повній централізації всі матеріальні засоби, зібрані в Центральній Спілці,—районні ж спілки майже не розпоряджуються ніякими коштами, а через це і кооперативні видавничтва для державних націй Росії будуть в значно гірших матеріальних умовах, ніж російські видавничтва центральної спілки і, власне, лиш при субсїдії центральної спілки такі видавничтва тільки і будуть можливі. Ті субсїдії будуть, очевидно, не дуже великі, бо д. Зелінгейм, з огляду на економію, радить районним спілкам видавати загально-кооперативні, а не спеціально споживчі організації.

Не можемо не висловитись і проти залежності районних органів від субсїдії з центру, бо положення органу „за державні“ у центральної спілки не може не приборкувати незалежності думки.

Мусимо одмітити ще одне характерне місце в схемі д. Зелінгейма. Так—органи масової кооперативної пропаганди мусять видаватись центральною спілкою, а як центральна спілка провадить видавничтво лиш російською мовою, то такі органи мусять бути, очевидно, лиш російські. Коли це в схемі д. Зелінгейма тільки „оговорка“, то і вона надзвичайно характерна, бо д. Зелінгейм не міг не знати, що центральні спілки Австрії і Швейцарії видають органи не тільки по німецьки, а і на інших місцевих мовах; австрійська спілка на чеській мові видає не тільки популярні, але й науково-теоретичний орган.

Московська спілка, претендуючи на всеросійське значіння, нічим ще не проявила свого бажання говорити до державних народів Росії їх рідною мовою, хоч мала гроші і можливість,—тому цілком оправдане наше домагання, щоб прибутки центрального закупочного товариства вертались до товариських крамниць, а не

були фондом для кооперативного „обруєння“.

Переходимо до питання, що до форми організації центральної спілки, яка має об'єднувати неторгову діяльність товариських крамниць.

На думку д. Зелінгейма, кожна товариська крамниця може вступити до центральної спілки, помінявши районну спілку. При проведенні в життя такого принципу звичайно не може бути і мови про представництво в уряді центральної спілки краєвих інтересів. При такій схемі центральної спілки зводиться на становище організації другого рангу.

Надзвичайно цікаво, що і ці твердження д. Зелінгейма не мають прикладів в західно-європейській кооперативній практиці. Так в Германії товариська крамниця може стати членом центральної спілки лиш через приписку до краєвої; вихід або виключення її з краєвої спілки тим самим позбавляє товариську крамницю права бути членом центральної. (Кауфман. Центральний союз германських потребительних обществ. ст. 1). Так само і організація центральної спілки в Германії не має централістичного характеру. В основі організації німецької центральної спілки покладено федеральний принцип, проведений настільки далеко, що рада спілки складається з представників, обраних краєвими спілками. Так рада центральної спілки складається з трьох членів, обраних конгресом спілки, з представників по одному від кожної краєвої спілки і одного представника від центрального закупочного товариства (Ежегодник М. С. П. О. с. 83). Краєвих спілок в Германії девять. В районі найменшої з краєвих спілок, Саксонської (королівство) людности 4^{1/2} мільйони, в районі найбільшої—Вранденбургської 14^{1/2} м.

І тут бачимо, наскільки домагання д. Зелінгейма, щоб район спілок не був більш губерній, не знаходиться для себе ґрунтованим.

Цікаво зазначити, що в Германії народжується потреба в утворенні дрібних спілок, а там, щоб вже дрібні спілки лучились би в краєві, а краєві в центральну, яка стала б вже організацією не 3-го, а 4-го рангу. (Кауфман ст. 10).

В Австрії організація центральної спілки збудована на національному принципі і до центральної спілки належать *п'ять* німецьких, одна чеська і одна польська—краєві спілки (Ежегодник С. 74).

Після наведених фактів, ми маємо право сказати, що, виставляючи федеральний принцип організації, ми не тільки не ідемо проти принципів кооперативізму, а навпаки, цілком сперемаєм на західноєвропейський кооперативний досвід.

Зводючи до купи наші думки, ми виставляємо такі desiderata:

- 1) Центральна спілка товариських крамниць і центральне закупочне товариство мусять бути різними, правно відокремленими організаціями.
- 2) Товариські крамници лучаться спочатку в дрібно-районні спілки, дрібні спілки в краєві і вже краєві в центральну спілку.
- 3) Рада центральної спілки мусить складатись з представників краєвих спілок.
- 4) Дрібні, а по можливості і краєві спілки мусять охоплювати одного національного складу товариські крамници.
- 5) Кошти за для неторгової,—провісвітної діяльності спілки мусять складатись не з торгових операцій, а з членських вкладок.

При такій організації всякі національні непорозуміння усуваються з діяльності центрального закупочного товариства і питання про компетенцію і обсяг його діяльності можна розв'язувати лиш з погляду найбільшої раціональності.

М. Стасюк.
(Далі буде).

Літній театр Київського Купецького Зібрання

Трупа українських артистів М. САДОВСЬКОГО.

У Суботу 28 юля (юля) при участі М. САДОВСЬКОГО вист. буде

НЕ ТАК СКЛАДОСЬ ЯК ЖАДАЛОСЬ

драма на 5 д. з співами М. Старинського. У Неділю 29 юля при участі М. САДОВСЬКОГО і опери

Сельська Честь

(Cavalleria Rusticana) на 1 д. муз. Масканьї перек. М. Садовського П. Гаркуша др. карт. на 3 л. з співами СТОРОЖЕНКА. Книжки продаються з 11 год. ранку до 2 дня і від 6 до 10^{1/2} год. веч. Особи, що взяли квитки в театр, за вхід в сад не платять. Початок у 8^{1/2} години вечора. Відповідальний режисер М. Садовський.

Рідкий Край.

Рік видання 7-й.

ЧАСОПИСЬ ЛІТЕРАТУРНА І ГРОМАДСЬКА, З МАЛЮНКАМИ.

Містить: замітки про громадські справи, звістки з життя на Україні і в інших краях, оповідання, поеми для театру, вірші, відомості господарські, звістки про українські книжки, про театр і інше мистецтво, оповістки.

Малюнки—в часописі: народні постаті, портрети, краєвиди, будинки, вироби, узорі. Ноти—в часописі: композиції на українські слова, народні пісні.

„МОЛОДА УКРАЇНА“

Додаток до „Рідного Краю“, єдина українська часопись для дітей, з малюнками. ВИХОДИТЬ І РАЗ НА МІСЯЦЬ.

Премія на 1912 рік.

річним передплатникам „Рідного Краю“—ЗБР. НИК УЗОРІВ УКРАЇНСЬКИХ „Рідн. Край“ без „Молодого Українця“—3 руб., на рік і 1 р. 50 коп. на пів-року; з „Мод. Укр.“ 4 р. на рік, і 2 р. на пів-року; річна плата за „Рідний Край“ з „Молодого Українця“ 4 рублі.—За границю—річні ціни на 1 рубель дорожше.

„МОЛОДА УКРАЇНА“, без „Рідного Краю“—2 рублі на рік, і 1 р. на пів-року. Ціна за оповістки: 20 коп. за стрічку. Окреме число „Рідного Краю“—12 коп.

Київ, Благовіщенська ул. ч. 101.
Видає обидві часописі О. КОСАЧ (О. Пчілка).

Karlsbad

Д-р м. ВАХ-НЯНИН орд. в 1-го мая HAUSGOLDENER LOWE проти KURHAUSA.

В НОВОЧЕРКАСЬКОМУ

„Рада“ продається в роздріб в книгарні Цимоньова на Платовському проспекті.

Спеці- яльна **кожно-вечерн. лічбоничка** д. № 16 Михайлівська. Порада 50 к. Пр.: 10—2 год. та, 7—9 веч. Од 5—7 веч. завідуєч. лічбон. Д-р Гольдберг, приймає у себе № 16. В. Васильківська

ПО РОСІИ.

— Нещасний випадок на городських залізницях. Старший лікар городських петербургських залізниць Д. Никольський слав справоздання про медично-санітарне становище городських залізниць за 1911 рік. З справоздання видно, що за минулий рік на усіх лінійних залізницях нещасних випадків

було 1084 (в 1910 році 1036). Із них на електричній тязі—909 випадків, на паровій—66 і на кіньовій—109 випадків. Таким чином, трамвай дав найбільше нещасть. Смертельних випадків було 19, тяжких каліцтв 52, легких каліцтв 526. (Річч.)

— По російських городах. З 762 російських городів водопровод має ледве п'ята частина, а саме 19 процентів; телефон ще менше—18 процен., трамвай 5 $\frac{1}{2}$ проц., а каналізація тільки 3 $\frac{1}{2}$ проц. Смертність в російських городах досягає 28—30 душ на 1000, в той час, як в городах Західної Європи вона вдвоє менша.

Населення всіх російських городів досягає 18.000.000 душ; на це число в городських лікарнях є 62.000 ліжок, себ-то одно місце на 290 душ. На 1.050.000 в городах Європейської Росії є 8.000 початкових шкіл.

— Навяз синода. "Сов. Сл." повідомляє про новий наказ синода в справі шлюбу православних з католиками. Синод наказує священникам при такому випадку керуватися циркуляром синоду 1891 року, а не 1910 р. По циркуляру 1891 року духовенство повинно робити "оглашеніє" в православної церкви, а замість передшлюбного свідчення від ксенодзів, брати свідчення про ріднина становіще молодих од місцевої поліції. Циркуляр вимагає також брати од особ католицької віри підписку, що діти од цього шлюбу мають належати до православної віри.

— Кому принесе користь урожай. "Сов. Слово" зазначає, що майбутній гарний урожай хліба зовсім не буде корисним для убогої людности Імперії, а також для тих, хто його безпосередньо вживає, бо ціни на всі товари страшенно підіймаються. Хоча хліба вродило дуже багато і він має бути дешевий, але це не вигорода для великих земельних власників і через те сільсько-господарська буржуазія надолужує усіх заходів, аби підняти ціни на хліб і виключно самим нагріти руки на урожаї.

— На Нижегородський ярмарок в'їхалося до 17 Іюля 748 торговельних фірм; більше проти торішнього за цей період на 125.

— Земські видання. Уфимське губернське земство запросило інші земства організувати видання шкільних підручників на земський кошт. Досі пристало на це 14 губернських земств. Видання усіх шкільних підручників зараз держать в своїх руках приватні видавці, що дуже наживаються на цій горючці, бо беруть за підручники дуже високу ціну. Земство хоче упорядити видання дешевих підручників та книжок для народних бібліотек, і це питання буде розглянуто на загальноземському в'їзді.

— Спілка чиновників. Затвержено статут спілки чиновників. До спілки приймаються чиновники усіх міністерств. Вже записалося 1200 душ. Мета спілки головним чином—матеріальне забезпечення чиновників. Для цього будуть влаштовані свої економічні магазини, дешеві помешкання і т. ін.

— Чутка про нову позичку Росії. В зв'язку з приїздом Пушкарєва в Росію ходять чутки про нову дуже велику по-

зичку Росії у Франції. Гроші ці потрібні на будівлю нового великого флоту.

Маленький фельетон.

СПЕКА.

(Линнева філософія).

"Жара на мене не дійсність".

В. Іозефі.

Важко без детального, уважного розгляду й вивчення питання сказати наперед, на кого шкодливіш впливає спека, чи на всякі нерозумні живі створіння, чи на людей.

Літня спека, як відомо, викликає до життя замерзлних у-вімку бацал, надає їм страшенного завзяття й плодучості на шаду добрим людям та тварям.

Літня спека впливає дуже й на деяких звірів, диких і свійських, займаючи їм розум, і вони кидаються на кого попадає. І як що буде поранено їми людину, то вже без па-стероєвського щепіння не обійтаеться.

Що ж до впливу спеки на людину, то тут справа складніш.

Правда, людину скаа'є нападає од спеки, і знаки од людських зубів не завжди потрібують мастероєвської допомоги.

А все таки щось є, бо чому ж літня спека несе нам і поширення пошести самоотрат, і збільшення трагматичних шкод, і заопнадливність та завзяття злодуж і худіганів, і нахил обивателів до ексцезів і т. д. і т. д.

Ось, напр., купка інтелігентної на вигляд молоді. Ходить, пошеверіється, нудьгує, сквлягтє:

— Господи, хоча б пожежа де або що!.. Така нудота, така духота, хоч пропадай!..

Ось другий гурток—на товні полює за дикими качками:

— Чоррт!.. ані пір'ячка віде, не то качка!.. Хлопці, он на мостуку стоять аж дві: пілі!

Стріляють у панночок; потім—одній лікарня, а другим—горма.

Навіть поважний, естетичний обивател не в силі уникнути цього хи-мерного впливу літньої спеки.

На що вже людей естетичніш од гласних кав'ської міської думи: що ні гласний—то сама поважність, і здавалося б ніякі зовнішні впливи з нами нічого не вдіють, а не то якась спека.

Володимир Германович Іозефі дак той просто там і заявляє:

— Я,—каже,—спеки не боюсь!.. А проте...

А проте доводиться признатись, що слова п. Іозефі не більш, ні менш, як порожній стрел' у повітря, бо літня спека й гласним паморокя заманітрила, закливаючи до праці ту бацилу, що сидить у людині, бацилу—роботи капости.

Вже давно визнаємо, що театр—це храм мистецтва.

І Іван Барильченко із "Суєти" устима самого автора (іє прераксоної комедії з натхненним запалом радить виганяти з театру всякий кумедійний непотріб. Про цирк, хоча б то був і цирк Труці, нічого не було говорено, бо само собою розумілося, що

всякі "кумеді" й "фокуспокуси" нікто не наслідяться й близько підпустити до того, що звється справжнім театром.

Нема найтяжчої образи для театра, як примусити кумедіящика в тім театрі, або коло того театру "викомарюват" ходіння догорі ногами, ковтаня клочка, "представленія" в чотирьохногихи й чотирьохрукими "любимцями публіки" й т. п., під гормеричний регіт темної юрби.

Збудувати "балагаа" (іоруч а театром—так само незвичайно, як поруч із церквою, і зробити таке навзятсьє людина хіба тільки в задупляву літню спеку.

— Панове, на черві проханья Труці доволити йому абудувати цирк у Києві.

— Нехай буде! Й без нього така духота, така нудьга.

— Панове, ідея! Веселенька, матері його конівка, ідея!

— Ов?

— Нехай буде поруч з театром грамотности. От утємо штку хала!

— Хо-хо-хо!.. А а-ав-ав!..—регоче й зараз же позікає гласний.—Та й годі?

— А вам не доєсть? Ви певне забули, що там же поруч і Троїцька церква. Це-ж кумедія: у неділю вечерню правлять, а крїз вікна й двері дякові на підмугу: трам-там-та, бух-бух!

— Хо-хо-хо!

— Ха-ха-ха! І вигадаеть ж!.. Ну, й Володимир Германович! розважів!..

— Ого! й спеки не боюсь! Бачили, яких шанців та вочних ім поканоувано перед народним театром. І я аж нічого—я пари з уст!.. Нехай халки попокрутять носами. Це їм не Хахляндія, а...

— Іозефі? Хо-хо-хо!.. ха-ха-ха!..

— Я їде як був селський адміністратором, то дався халкам у-анаки. Було де-небудь на селі почнуть парубки й дівчата хахляцької пісні, а я їм наказ: не дозволяю,—або "Верує", або—мовчи!

— Хо-хо-хо! А беревоої каші не сніваля їм?..

Одго слово—сміха!

А кияне і в церкві, і в театрі не-забаром матимуть утіху чуті: трам-там-та, бух-бух!..

От і говорить, що літня спека не впливає й на людину!..

Провінціал.

ПО УКРАЇНІ У КИЇВІ.

◆ **Закладний будинок почта.** Завтра о 1 год. дня одбудуться закладний будинок почтама.

◆ **Нарада у п. губернатора.** Позавчора одбудася, під провodom п. кав'ського губернатора камергера А. Ф. Пір-ова, нарада про поліпшення доріг на Київщині, а особливо у кав'ському повіті. Нарада була скликана по проханью председателя кав'ського повітвого земської управи В. Я. Демченка, крім представників земської управи, брали участь мирові посередники кав'ський повітвий справник і інші

писи, книжки. Нарешті 14 лютого можна було признати загальні збори. Прибуло 32 людей і між ними делегат з Львова д. Любарський—який приїхав прївїтати парижських українців.

Д. Федорчук прочитав начерк статута, який стали по токам обговорювати, але не встигли затвердити. Продовження установчих зборів відбудеться 21 лютого, коли прийняти вироблений окремою комісеєю статут і обрели раду. Головою стаа о. Онїшко, посол до першої Державної Думи.

Збори звернули увагу аби всю владу і розпорядження діяльністю товариства передати загальним зібранням, а рада мала-б тільки адміністративне назначення. Вступ до громади вільний для всякої особи (як на Запоріжжя), яка почуваеть себе українцем і кориться статуту без жодної рекомендації і формальности. Але щоб закласти свідомим елементам можливість робити одбор небажаних елементів, ухвалено тримати кожного охочого вступити в члени громади до слідуючого зібрання, т. є. ще 3 місяці і піддавати таємному голосованню. А що-б всякі захожі люди не могли впливати на хід нарад, приїбом в дієні члени відбудуває як останній пункт порядку денного.

Зміну статута можна перевести лиш 2/3 голосів присутніх. І справді, громада не мала ніколи прецедента подібного до зїрання зборів, як і небажани елементи до неї не вступали. Тільки згодом, коли фізіономія товариства стала вповні ясною, ці правила було змінено, як непрактичні. Так для вступу треба було дві писані рекомендації, але за те було вироблено і уступ про виключення з товариства. Ініціативні громадяни можна було широко виявляти через скликання надзвичайних зборів (на заяву підписану 10 членами) і заснованя секції при громаді. Метою собі громадяне ставили єднання на національним ґрунті, непереривання духовних зносин з отчиною, інформування чужинців про наш національний рух і заваявання зносин інтелектуальних між Україною та Францією особливо на ґрунті літературному, науковому і артистичному.

З огляду на ріжноманітний та ріжаопартійний склад української еміграції, натурально, громада ви-

носи. На нараді було вказано на несправне виконання селянами кав'ського повіту дорожньої повинности. Так, за станів 4 роки від селян в рахунок 80.000 карб., в яку суму оцінено натуральну дорожню повинність, надійшло тільки 1000 карб. Нарада постановила жити заходів, щоб стреповувать з селян недоїмки за цей рік.

Що-ж до недоїмок за минулі роки, що-ж до недоїмок стрепувать не від то їх постановлено стрепувать через повновлено внясити питання через повітові земські управи, як виконувється дорожня повинність в інших повітах. Потім, кому належить право експлуатації базара на Демієвіч—чи демієвський селський громаді, чи земству. На нараді було вказано, що крім територіального права земства на експлуатацію базару, при передачі його земству базарь давати-ме гроші на содержание поліції і на поліпшення устрою Демієвіч. Через це нарада визнала, що базарь демієвський має експлуатувати земство.

◆ **Закрита талмуд-тора.** Після п'ятирічних клопотів про одкриття талмуд-тори у Києві торік було одержано дозвіл одкрити таку школу. Талмуд-тора абудувано на Подолі на кошті Д. С. Марголіна. Тепер кав'ське родовське управління, яке клопоталося про одкриття школи, оповіснило, що талмуд-тора закритя, Мотивами до закриття школи було те, що у школі унівельно усіх учителів, бо вони не мають права жити в Києві!

◆ **На виставці.** В виготовному комітеті одбулись торги на виставку ресторана. За найменшу плату береться робити підприємця Вайсберг 22,500 карб. Робота має бути закінчена до 15 апріля.

◆ **Технічна зал. дор. школа.** З наказу шкільного одділу міністерства доріг у Києві з 1 септября буде одкрито зал. дор. технічну школу, яка має на меті підготувати зал. дор. агентів служб руху. Прийомні екзамені одбудуться 27 августа. Охочі поступити в школу мусять бути русського підданства, 17—19 років і мати свідчення про скінчення курсу городського повітвого шкіль, а також повинні выдержати прийомні екзамені по русській мові, арифметиці і геометрії.

◆ **Под'їзні колі.** Вже почато доєдди для ширококоліної лінії Київ—м. Германівка. Тепер працюють 2 партії інженерів. Є два варіанти дорого: 1) Київ і біля Демієвіч Віта-Литовська—Везрадіч—Обухов—Григорівка—Германівка і 2) Германівка—Григорівка—Вудаївка—Гатвоє—Пост-Волинський.

◆ **Приїзд.** Вчора у Київ повернувся прокурор кав'ської судової палати Г. Г. Чалинський.

◆ **Справа полковника А. І. Лїльє.** Вчора при одчаненні дверей в Київському воєнно-окружному суді розібралась справа полковника А. І. Лїльє, обвинуваченого за вбивство акомандирова кафе-шантана "Аполло" Я. Шрейбера. В склад суду увійшли військові судді г.-м. Пенкин і г.-м. Мазульський. Перший з них председателює. Обвинувачує кап. Єгоров, оборонем А. І. Лїльє вступив пр-

пов. Безбородкін. Викликано 14 свідків—4 офіцерів і 10 хористів.

А. І. Лїльє не признав себе винуватим за намісню убивство Шрей-берга. Він сказав, що був на підпиту-ку і не ясно узявав собі, що робив.

Розглянувши справу, суд засудив полковника Лїльє на 4 місяці в кріпості, з обмеженням в деяких правах, і до церковного покаяння. Вать-ко покійного заявив в суд гражданський позов на 24,000 карб. до А. І. Лїльє, але через кілька днів од по-завача надійшла заява, що його за-доволено і од позови він одмовляється.

◆ **Катастрофа.** Вчора в Києві з оамого довшівку і до 3-х годин дня ішов проливний дощ, котрий і був причиною нещастя, підчас якого по-страждало кілька душ людей. Не-щастя це сталося на Н.-Юрковський універсі, № 25, в садибі Крижановсь-кого. В садибі цій стояло два старих двохповерхових будинків—фронтоний і флігель. Флігель цей прилягав зад-ньою пеговою стіною до Шкавинсь-кої гори. Підчас дощу вода в гори лилася на дім і в садибу.

В нижньому поверху флігеля були сараї, а в верхньому квартири, які займала городська біднота. Вчора го-дин в 6 ранку флігель цей, під на-тиском води з гори, завалюва. Де-ревиню вбито Яколя Рабичева, 16 р. Його матір Розу тяжко прибито. В квартирі сюсаря Гардера задало дитину, 3 дітей злегка потовкло. Крім того постраждали ще Абрам Наро-децький, 30 р., Малка Зельдедєй, 60 р. В квартирі Гофштейна ранено легко 8 душ.

Ледві живу одвезено з лікарню Риву Дворкину. Злегка постраждали Якель Харбер, М. Народецька, В. Павловський, Давид Павловський і інші. В лікарні одвезено всього 70 душ, легко ж поранено коло 20 душ.

На місце катастрофи викликано було пожежні команди, які й врятували завалених. В нижньому по-версі, в сараях, стояла коняка і шість коров. Коров частину покалічено, де-кілька вбито. Коняку врятовано.

◆ **Допомога жертвам катастрофи.** Городська управа командувала приста-ва Гальперна на місце катастрофи на Юрковці. Усім жертвам катастрофи видано буде по 20 карб. на семью.

◆ **Закріплення.** Позавчора на Рогні-дницькій ул., № 1, обікрадено квати-ру Ф. Генкера. Забрато всяких річей на 1305 карб.

ВІСТІ З КРАЮ.

В городах.

◆ **Призначений городський голова.** В Умані, на Київщині, пими днями поч-та виконувати свої обов'язки екс-тер-мінський овітник д. Долбин призначений адміністратором на посаду уманського городського голови.

◆ **Збитки городської хлібопекарні.** Одеська городська хлібопекарня, як виявила ревизія, понесла збитків на сто тисяч карб. Управителєви хлібопе-карні, бувшому гласному Врлянському, поражено грошми в одставку. Посталяв борошно в хлібопекарню гласний Ларіонов. Дальша ревизія хлібопекарні що-далі викириває все

Українська громада в Парижі.

(І 1909—VI 1912).

Цього місяця закрилася українська громада в Парижі. Настав час скласти підрахунок її діяльности. Вже давно наше товариство дихало на ладан, замирало часто, потім прокидалось на деякий мент і знов тяглося те ні життя, ні буття... Останній рік був найтяжчий. Тут відбився загальний настрій ослаблого емігрантського життя на ґрунті боротьба з щоденними злиднями та зменшенням зв'язків з отчиною. До цього ще при-стали великі непорозуміння в складі самих громадян. Дійшло навіть до того, що один з колишніх "діячів" змарнував громадське добро, а коли був примушений дати пояснення на загальних зборах, то замість відповіді вчинив насильство над товаришем.

Натурально це могло лиш відшхнути людей від громади. До того при-бавився вакаційний час і відмовлення від помешкання, яке скоро за тим наступило.

Так дочекали парижські українці того, про що, здається, кожного зїрання дискутували. Майже весь час висіло над громадою питання про способи утримання товариства, про зміст і напрямок його діяльности. Чого ба-жають громадяне, на чому об'єдну-ватися, яку виявляти діяльність і інші питання не входили з уст біль-шости громадян. Проте, та купка овідомих громадян, що кермувала, робила своє діло і громада словляла своє призначення. З часом деякі з цих людей виїхали, інші були сило-міць відірвані оботавинами і не стало сили та охоти в останніх завжди і все нести на своїх плечах.

Рішено було ліквідувати громаду. Таким чином на закритті її можна дивитись очима неминучостя. Всеж, як там не було, а всеукраїнська ор-ганізація українців за кордоном існу-вала рівно 3 $\frac{1}{2}$ роки. І її появлення не можна нехтувати. Де що вона зробила, де чого досягла.

Початок української громади в Парижі сягає на кінець 1908 р.

21. X з'явилась в "Ділі" звістка, що в Парижі розпочало свою діяльність "Українське Товариство", за-данням котрого а гуртувати всіх українців, що пробувають в Парижі, й формувати перебуваючих і подавати

їм поміч, а також дбати про тих чи-слених земляків, які відбились від національного ґрунту. Організаційний комітет (в який входили майже всі наявні сили) складалася з 7 людей, але фактично мали між собою зносини і приймали активну участь ще менш.

Все ж на слідуючий місяць органі-зац. комітет найняв 2 кімнати біля університету і видрукував (д. Кузь-ма в Женеві) оповістки—пакетики, де назва товариства згучала "Cercle des Ukrainiens à Paris". Крім того комі-тет звернувся по українських часопис-ях з закликом до європейських під-держати матеріально засновану при громаді бібліотеку, призначену голо-вно для тих наших ідейних одиниць, що досі невідомо сидять по органі-зацях російських і мало що досі зна-ють про українське питання". Потім тов-о увійшло в зносини з віденською "Січю" і з українською колонією в Львєві та вело числену переписку з окремими людьми, редакціями часописів і видавництвами. Цим і обмежу-валася уся діяльність. Нових членів не прибувало, помешкання громади (14, rue Thouin) стояло мовчазною пустою зачилене для всіх, бо не бу-ло в ньому навіть де сісти.

Ніяких зборів, або заходів мило того не робилось; навіть афіші з адресою громади не розповсюджувались по місту. До нового року життя това-риства вже настільки замерло, що де-хто з товаришів згубив і надію на щось краще... Керманічч-організатори стояли далеко від численної еміграції а рос. України і часом таки їм бра-кувало енергії. Майже в цей саме час окремай гурток українців з партійних рос. організацій, почувуючи потребу в рідних слові, робив само-стійні заходи до улаштування в Парижі увр. читальні. І от, цілком випадково, в початку січня, один з цих товаришів стрівся з людиною, яка приймала участь в агаданім органі-заційнім комітеті. Швидко порозумі-лися і вже 17 січня відбулося спіль-не засідання. Сялились грошми і по-рїшили як найенергійніше подбати про розвиток громади. Купили стіл і стільці, розпочали чергове дежурство та розповсюдили оповістки. Діло ста-ло на певний шлях. Почали запису-ватися у члени, пішли балачки про Шевченківський вечір, про хор, часо-

разно зазначила своє непартійне становище і треба сказати була йому вірна може аж завдто. Також відкинуто було і філіантропію якого будь характеру. Загалом громада мала сповняти і просвітно-культурні за-дання і змабути обов'язки, єдиною всіх без ріжниць українців. Прибутки повинні бути складатися з 50 сант. (20 коп.) місячної членської вкладки, добровільних датків і доходів з усяких підприємств. Число членів в залежності від часу і заходів дуже мінвалося. В розвітні свій підходило до 100—120 членів, вноді сядало до 30 і менш. Крім того ще треба за-гадати про той рух прихильників або земляків в тоже малоросів, на яких розходився вплив громади. І це му-сило бути доволі числене коло рухо-чи по еміграції в Росії, яка має в Парижі 60—80 тисяч. По своєму соціальному положенню це були люди всяких станів, професій і освіти. Переважно—російські інтелігентні, полі-тичні вигнанці, люди без певного становища, але з певним світоглядом. Галичина дана громаді за весь час лиш 7 людей. З економічного погля-ду громадяне це переважно біднота, люди заробітку, ясно, що і матеріаль-не становище т-ва було не міцне і завжди потрібувало спеціальних за-ходів. Громаді багато помагав її до-вічний член покійний Д-р Шмігель-ський.

Ставали до помочи і інші. Про-бувала громада не один раз якимсь комерційним заходом поліпшити своє становище та загалом де їй не дуже щастило.

Стан фінансовий предтавляється так:

	Прибутки.	Витрати.
В 1909 році	2150 фр.	1997 фр.
" 1910 "	1884 "	2037 "
" 1911 "	387 "	371 "
" 1912 "	98 "	120 "
	4615	4626

З цього видно, як ослаблювалася діяльність товариства з року на рік а великими аусилами аводчати кінци а кінцими без великих дефіцитів.

Як сповняло громадянство свої обов'язки до громадської каси, можна бачити з таких чисел. За 1909 рік, судачи по касових віддтах, затвер-жених ревізійною комісеєю, членські вкладки виплатили всього 55 людей (65,0 проц. всіх членів) на суму 225

франків та одноразового внеску в 100 фр. Це, що до загального білясу за рік складале лиш 15 проц! Останній здається великим, але коли ви-рахувати з загального числа витрат за весь час плату за помешкання (1105 фр.), урядженя концертів (2300 фр.) і борг, що громада зістаєть-ся винна (258 фр.), то на біжуче життя товариства зістаєтьсь завдто мізерна сума—860 фр.—щоб можна було розвинути, хоч трохи, поважу діяльність. Офіційний рух в громаді можна передати в таких чи-слах:

Загальний зїбрань за весь час відбулося—17, засідань ради—42. Громада озивалась по можливости на всі видатні явища національного жит-тя народа і парижського суспільства. Шаувала смерть Верзнова (визок і делегата), Л. Шима (також), Кро-пивницького, Грігченка, Доманівско-го, Ганин Варвино. Протестувала проти висугу д. Чуковського в "Річ-ча", мордування каторжан (участю на великому мітігу), реагувала на свят-кування ювілею полтавського бою, протестувала проти страчення Ферре-ра, озивалася на університетські по-діди у Львові, кооперативний конгре-с в Галичині, ювілейний обход пам'я-ти Шашкевича, Січово-Сокольський Краєвий в'їзд у Львові, ювілей Гер-цена в Ніці і інші.

Пам'ять Т. Шевченка святкувала що-року прилюдними обходами. Крім того робила заходи по урядженню інтернату для молодих дічат з Ро-сії (по ініціативі одної заможної аме-риканки) розробляла умови організу-вання цнтральної закордонної квітго-збірні як і взагалі єднання українців на чужині, приймала участь в сту-дентській акеті серед вищих шкіль Парижа, нарешті, через делегата д. Федорчука брала участь в нараді конгреса рас цього року, шаувала прївїтних гостей а "Провіста", зби-рала гроші на пам'ятник Шевченкові (99 фр. 20 сант., з них ще винна 8 фр. 60 с.), накінець збергала архив з життя тов-ва і українців емігран-тів, допомагала виданню нареса Історії України Грушевського на фран-цузькій мові, виданню поезій Т. Шевченка в перекладі на французь

більше адозживань. Це все—наслідки олавновісної одеської „целікановщини“.

Година у уромай.

На Чернівецькій, в осницькій повіті, жнива почались в половині іюля. Помічається недостача робочих рук. Ціни на робітників отоять високи. Косарь бере 1 р. 20 к. на хазяйських харчах, жнець 60—75 коп.

На Харківщині жнива закінчуються. В охтирській повіті селянське жито дуже гарне, на десятині стає 15—20 віп. Жнива трохи гальмуються тим, що ціни на робочі руки дуже високі. Косарь бере 2 карб., вазальниця 1 р. 50 к. у день. У валківській повіті урожай на жито також гарний: десятина дає 15—20 віп, а копа дає 5—6 пудів зерна.

Гряд. На Херсонщині в районі малайської, михайлівської й полтавської волостей, херсонського повіту, грядом вибито 450 дес. хліба. У районі мостовської волості, амавівської повіту, грядом аніщево 320 дес. хліба на суму коло 15 тис. карб.

На селі.

Землеустроїство. Після сенсаційного допису в липовецького повіту про лихо від союзників, у „Кіевлянці“ з'явився ще більш сенсаційний допис з того-ж повіту—на цей раз про землеустроїство. Коли поглянуть уважно навкруги,—лише кореспондент,—то мимоволі пригадється той народний учитель, що наводив своїм учням приклади, коли те саме слово внакше пишеться, а внакше вимовляється. Ось і в липовецькій повіті: пишеться „землеустроїство“, а вимовляється „борократична рутиня“... Далі оповідання, як заходами казенних землеустроїств в селі Федікоській народився новий тип землеустроїства — черезолонні одруби й хутори (!). Може, себє уявити, —кілька кореспондент,—наскільки це аручно для людности й наскільки у нас можна сподіватися дісного впорядкування селянських земельних справ.

Новий заробіток. Де-які волонські селяне взились до нового заробітку—скупщитва. Селяне-скупщики їздять по селах, скупують птицю, яйця, масло то-що й потім переорудують це все на житомирських базарах, маючи на тім не абя-зну користь. Досі скупщитвом на Волині займалися сами тільки євреї.

Всякі звістки.

Прїїзд Саблера. У Катеринославі сподївається приїду обер-прокурора найв. синоду В. К. Саблера.

Страхи поліції. Луганське повітве земство, на Катеринослащині, відмовилось давати далі кошти на утримання повітвого сїевого пристави. Посаду цю скасовано, а бувшого сїевого пристави віддано під суд за якіс злочинства.

Пошестя на цуцях. На Волині на 600 лють якас пошестя, яка винищує піш виводки молодих гусят. Подекуди не осталося гусей навіть на роспіді.

Сельсько-господарські виставки. Валківське повітве земство, на Харківщині, улаштує цього року дві сельсько-господарські виставки: 18—16

сентября у Валках (худоби й садовина) і 31 августа—3 сентября в селі Новій Водолазі (птиці).

Нещастя. В селі Старім Криму, маріупольського повіту, на Катеринослащині, блискавка спалила церкву; убито 2 душі.

В інших товариствах.

В суботу, 21 іюля, мануїлівська „Провіста“ урядила дуже цікавий вечір. З початку виставлено було жарт „Поперед спитайся, а тоді лайся“, а далі відбувся літературно-вокальний відділ, в якому відомий катеринославець деклямував байок М. Л. Кузьменко продеклямував „Грішник“ С. Гребінки і „Треба воюди приятеля“, та „Господар хати“ С. Руданського. Публіка цюро дякувала декляматорові. Далі хор „Провіста“ під орудою С. Лисогорського дуже гарно проспівав: „Ой у полі два явори“, „Ой любив та кохав“, „Гей, гук мати, гук“, „Гарбуз білий качається“, „Чи це-ж ті червачки“—народні пісні аранжировані М. В. Лисевком і „Вурлака“—слова В. Грігченка, муз. Стеценка. Особливо виділявся М. Музичай: Попури українських пісень виконані на гармоніях сім'єю Штигаренкових: два брати, жінка і два маленьких сини років 7—8. Гра їх особливо подобалася слухачам і вони кілька разів викликали їх на біс.

В третім відділі відбулися „Вечерні“ П. Ніщявського в виконанні хора „Провіста“ під орудою С. Лисогорського.

Вечір мав успіх;—квітків не вистачило всім охочим бути на ньому; загального прибутку було 92 карб. 60 коп.

З де-якого часу помічається все більша і більша цікавість широкої публіки до праці „Провіста“. Коли торік літом не можна було уряжати ніяких вистав, бо мало приходило глядачів, тепер на вечорах „Провіста“ не вистачає квітків. Так само було на виставі „Вондарівні“ 23 іюня. Між глядачами помічається багато селян, особливо молоді.

Подільська „Провіста“. 29 іюля подільська „Провіста“ для збільшення своїх коштів впоряжає на Новому бульварі гулянку.

За кордоном.

На турецько-чорногорському кордоні. В останні дні з турецько-чорногорської границі надходять звістки одна одної тривожніші. Спочатку телеграф повідомив про окремі і, очевидно, незначні сутички, а потім і про справжні криваві бої. Останні телеграми повідомляють, що навіть перервано дипломатичні стосунки між обома державами. Дійшло до того, що в одному такому бою з обох боків було вбито до 60 душ! Очевидно, справа має далеко серйозніший характер, ніж про це гадають константинопольські і цетинський офіціози. З чого почалася ця сварка, хто її розпочав і з приводу чого? Не треба думати, що ці сутички—діло нове і несподіване. Читачі певно пригадують, що такі ж сутички, правда не дуже криваві, були й торік на чорногорській

границі. Тоді вся сварка сталася через албанців,—правдивіше—через малісорів, які повстали проти Турції і боячись помсти з боку турецького карного війська, втекли під оборону чорногорців.

В Константинополі тоді були дуже обурені цим „переховуванням бутувачиків“, а на самому кордоні окремі турецькі загони напали на пограничні чорногорські села і старались або забрати назад албанських втікачів, або просто як небудь нашкодити ворогам.

В свій час вся ця історія викликала немало гвалту і тривоги, і в повітрі пахло порохом. Але в справу втрутилася Росія, яка завше опікується Чорногорією та Італією, царська сем'я якої поріднилась з чорногорським королем Миколою. Таким способом вдалося торік залагодити справу.

Становище в цьому році гірше вже через те, що торік чорногорці не помагали активно албанським повстанцям, а тепер вони це роблять досить охоче. Маючи за плечима ту ж саму Італію і Росію, вони, крім того, добре бачуть все внутрішнє і зовнішнє лихо Турції, свого старого ворога. Самі ж албанці тепер вимагають далеко більше, ніж минулого літа. Дуже можливо, що зважаючи на це Турції прийдеється вжити рішучих заходів, щоб замирити тим, чи іншим способом албанців і цим самим зіпхнути Чорногорію з того ґрунту, на якому вона марить про таємні агресивні плани.

Китайський парламент.

Президент китайської республіки, Юаншїкай, вилав таку відозву:

„10 іюля 1912 року ми оповістимо правила організації народного зібрання і як вибрати депутатів. 20 іюля ми наклажемо заснувати в Пекинї контору, де будуть вестись всі справи народного зібрання і виборів. 30 сентября відбуються рішучі вибори. 30 октября контора закінчить всі виборчі справи. 1 ноября ми оповістимо наказ про збори в Пекинї депутатів. 20 декабря народне зібрання буде готове і депутати будуть обмірковувати підготовчі справи. 10 января урочиство відкриється народне зібрання.“

Лихо російським емігрантам в Південній Америці.

Міністерство закордонних справ розіслало скрізь по губерніях записку для загального розпублікування про лихе становище емігрантів з Росії в Південній Америці.

Головні колонії російських підданців в Америці розкидані в штатах Ріо-Гранде-ду-суль, де живуть переважно українці і великороси, Парана—українці і поляки, Мінас-Жераєс і Сан-Пауло—німці і латиші. В консульство в Ріо-Жанейро всі емігранти-робітники скаржаться на те, що, брошури, які поширює в Росії бразильська переселенська пропаганда, і повідомлення про умови життя в Бразилії далеко не відповідають дійсності, що на цих місцях і в незвичному кліматі їм жити тяжко, і, крім того, дає себе відчувати недбайливість бразильського уряду, переселенських чиновників і парохидних слуг до багажу переселенців, з яким часто забувають майно і струменти переселенців, необхідні для добування зарібку ремесниками. З штата Сан-Пауло скаржаться на такі умови, що роблять життя в колонії неможливим: недобрі клімат, лихі санітарні умови, сила шкодливих мух і комарів, жовта пропасниця, насильства не-

реселенських чиновників над переселенцями під час вибору колоній, погана вода, неврожайна земля, ошуканства переселенських агентів і т. інших. Хазяї примушують робітників працювати під зливою, спати в мокрій одежі, годують сами тільки бобом. Російське міністерство, оповіщаючи про все це, радить переселенцям не їзти туди, а також не слухати агентів, що закликають на переселення.

Останні вісти.

(З газети „на по телеграфу“).

Всякі звістки.

ПЕТЕРБУРГ. На дачі коло Куокали помер письменник Микола Федорович Анненський.

Спаско рязанський Дмитрій церковляру заборонив священникам, учителям і учням церковно-парафіяльних шкіл брати участь в святах „Вілої звїтки“, „Житного колоса“ і инш.

Забастувала гарматна майстерня путилівського заводу. Робітники вимагають поліпшити санітарні умови.

Редактора газети „Руській Рабочій“ засуджено на рік у кріпость.

За перше півріччя 1912 року „Червоный Хрест“ витратив на боротьбу в усяким громадським лихом 1,713,078 карб., між иншим, на допомогу голодним по неврожайних місцевостях витрачено 1,607,601 карб.

Сен. Манухін зробив В. Н. Коковцеву доклад про результати ревизії на леваських копальнях.

Касео порадив 5 євреям вихрестати, що слугуват в центральному управлінні, підпідуть собі нові посади.

Міністр внутрішніх справ Макаров звернувся в сенат за поясненнями, як бути в нелегальних брошурах, які одбрано по одному екземплярю під час трусу. Коли оддавать їх назад, то виходило-б, що агенти уряду причетні до поширення нелегальної літератури.

З приводу переслідування преси суворонське „Вечерне Времє“ в статті: „Травля печати“ пише: „Думуючи завадити пресу, адміністрація об'єднує П. Вороб'єва за волю слова зривається гуртовим ділом. Звінає робити між лібералом і консерватором. Беззакові і безодповідальність обурюють всіх однаково.“

За видання брошури Толстого: „Гдѣ выходъ“ судова палата всаудила Судакова на три місяці в тюрму.

ЗА КОРДОНОМ.

Турецькі справи.

ПЕТЕРБУРГ. Младотурки готуються до завзятої боротьби з урядом. Вони розіслали провінціальним комітетам наказ зібрати всіх членів, які ще зісталися вірними партії. Центральний комітет збирається видать відозву в зв'язком не платять податів і не брати участі в виборах, бо уповажневая старої палати ще не скіаційлиса. Начальник жандармерії Охрда Джемал-бей виступив з своїм отрядом в гори, випустивши гостру відозву з протестом проти уряду.

Представники офіцерської ліги

заявили військовому міністрові, що після роспуску палати роля офіцерських союзів закінчена і вони закриваються. Офіцери-ж, прихильні до младотурків, поставили до краю обороняти младотурецькі клуби, звичайно навіть гармат. Центральний комітет младотурок перенесено в Салоніки.

Ультиматум Болгарії.

ПЕТЕРБУРГ. Цими днями на баляр в Качанику кинуто було дві бомби. Після цього почався погром християн-болгар. В погромі брали участь турецькі жандарми і військо. Підчас погрому силу людей вбито й поранено. Тепер Болгарія подала Порті ультиматум, в якому заявляє, що коли Турція в призначений строк не згодиться на сформування мішаної комісії для розслідування справи про погром і не зобов'язується пожарити винуватих, то Болгарія воставляє за собою волю вчинків.

В Болгарії зростає ворожість до Турції. Громадянство вимагає, щоб азербато було болгарського посла в Константинополі.

Зважаючи на те, що й Чорногорія порвала дипломатичні зв'язки з Турцією, великі держави побоюються, що на Балканах підніметься хуртовина.

Всякі звістки.

ПЕТЕРБУРГ. Підчас пожежі в національному дворі загинув президент республіки Гаїті Лековат. Пожежа сталася од вибуху в сумужному пороховому магазині. Єсть чутка, що вбито й поранено 400 душ. З Вохума повідомляють, що підчас катастрофи на шахті „Лотринген“ загинуло 103 робітників, поранено 25.

Турецький посол вивих в Чорногорії.

Література, наука, умілість і техніка.

Новий український місячник. Артист української трупи М. К. Садовського О. І. Корольчук одержав дозвіл видавати в Київі український літературно-художній ілюстрований журнал „Сяйво“. Журнал почне виходити з 1 января 1913 року. Передидати з 3 карб. на рік.

Театр і музика.

Концерт. У Херсоні в помешканні імператорської музичної школи відбувся концерт при участі хора тимчасових регентських курсів. Хор дуже гарно виконав кілька українських номерів і між ними „Заповіт“. Хорові співі мали великий успіх.

Український театр. Сьогодні в літньому театрі купецького саду трупа Д. Садовського виставляє драму М. Старшнього—„Не та склалось, як жадалося“. Ролю Дмитра гратиме М. К. Садовський.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів). ФЕДЮНІВКА, тарашанського пов. (на Київщині). Проти українських стекляків. Торік, як відомо, в кіль-

пам'ятаючи своє завдання—дати бібліотеку і читальню укр. громадянству, Громада турбувалась про безплатне придбання і передидату всіх по можливості газет і журналів на українській мові. І справді, до читальних товариств, яка носить ім'я М. Драгоманова, надходило в ріжні часи більш як 78 часописів на українській, російській, польській, німецькій і французькій мовах. Складання бібліотеки почалося з присилки творів П. Куліша його дружиною неб. Ганною Кулішевою. Уже в маю 1909 року мала бібліотека 125 назвиськ, а тепер вже має більш 1.500 назвиськ і може рахуватися одною з кращих поміж акордонними. Треба лиш тямити, що Громада, не маючи засобів, не могла нічого асигнувати на книжки і тому бібліотека складалася тільки з жертв. Багато видавництва і окремих осіб прислало книжки в Україну, Галичину і Вуковина, а про ретту старіших сами громадяне, жертвуючи власні книжки. На де-які часописи, як і книжки, збирала гроші по підписці. Яко бібліотекар, багато попрацював коло Громади д. Борис Дмитренко.

Життя товариства в ріжні часи не однаково живо провадилося. Спочатку, 1909 рік і половину 1910 дуже жваво, далі—глухше. За перший період свого існування Громада улаштувала 21 марта порядний вечір, присвячений пам'яті Шевченка. Цей вечір, окрім загального успіху, дав всім задоволення, як перший великий на чужині виступ українців. Організація хору, який потім виділилась в співочу секцію, дав можливість аполуляріувати українську пісню і зосередити коло співів силу аматорів.

Хор був мішаний в числі 30—39 людей і виступав під керівництвом д. Сазонова і, потім, д. Чинарського. Крім своїх концертів він виступав на вечорах емігрантської каси, на похоровах Гершуні, на концерті Італіо-руссе, на релігійній конференції французьких національних католиків та инш., не рахуючи воляжких гулянок. Особливо цікавий був виступ на зібранні в церкві перед численною аудиторією французів, яким надзвичайно вподобався наш спів, хоч то були пісні і не новісі прїстосовані до релігійного натхнення... Далі, при громадській функціонуванні хоч і не довгий час журис української і французької мо-

ви. Уряджували спільні прогулянки по Севі і в ліс. Що-вечора збиралися на розмови, співі.

Нарешті заснування гурток аматорів української штуки, що улаштував 26—XII виставу „Ворці за мрію“, в якій на користь будування пам'ятника Шевченкові відіслано було весь прибуток (25.60). Робилися також заходи поставити під режисурою автора пієси Винниченка „Чужі люде“ або „Бавар“, але не стало сили і коштів.

Не забувалося і за духовну Іжу. Брак сил натурально дуже шкодив правильній постановці діла з рефератами, але вони відбувалися від часу до часу.

Читали: 1—3) д. О. Коваленко—про українську мову; 4) М. Войчук—Нове роуміння мастецтва; 5—9) І. Муретов—Мова Шевченка—Провансальці.—Про Грінченка.—Життя і діяльність Драгоманова.—Зносина Драгоманова з охрания; 10) В. Коцький—Шевченко на Україні і Галичині; 11) В—ко—Міжнародний чи національний конжуре на пам'ятник Шевченка; 12) М. Александрович—Маєпа, Петро і Каря; 13) Остап—Українська оборона; 14—16) М. Рудницький—Якдів.—Кодобинській—Про створчність Шевченка.

Артистична секція окіакала надзвичайні загальні збори в справі протесту проти оголошення конжуре на пам'ятник Шевченкові у Київі інтернаціональним. Вироблений протест було надруковано свого часу в „Раді“. Обговорення його викликало жвавий і цікавий обмін думок. Взагалі кожна видатна подія обговорювалась свого часу і тим ширшлася національна свідомість серед елементів мало обізнаних з українським життям.

1910 рік був вначало гірший. Зле фінансове становище примусило зорганізувати великий український вечір, який і відбувся 15 січня. Проте він крім непереможесті нічого громаді не приніс. Одуриши упорядчиків і зіпсували настрої публіки обідня артисти, а також банда хуліганів, яка на той час почала свої бенкетів в емігрантській колонії росіян. Це цікаве—до речі сказати—являє паризького життя. Колонія революціонери тепер переповнились згагою особистого життя, суди прибивались ще якийсь невзваст до інтелігентів і

власно некультурність. Як би там не було, а ці землячки наші не дурно ж вони охрестили себе „партією не-журчих“!) визнавали чисті погроми на вечорах і чаганяли великий жаж на присутніх, користуючись своєю безжарністю. Наробили і нам „любів“ такого, що, не кажучи вже про шкodu, бсякло було і за особу. Загальні збори потім двічі розглядали це явище, вибрали навіть відповідну комісію, яка, звичайно, нічого не зробила... Як реальний наслідок невдачі, був загальний пригнічений настрої і бажання ухиятися від публічної діяльності. Певно тому, наприклад, того року не було прилюдного Шевченківського вєтора. Громадяне збирались на вечірки в своєму помешканні. На Великдень була сироба спільних розговів по підписці, а на святвечір—кути.

Обидві були дуже вдатні. В цей час при бібліотеці уряджено було відписку на великі книжки і журнали, з яких наші громадяне досить широко користалися. З того зробила (книжками) і бібліотека. Організаційна діяльність виявилася вайліпше в урядженні при громадській „Інформаційного бюра“, яке безплатно давало всякі інформації, відповіди, комісії, поміч і т. инш. Судячи по численній переписці і архиву поміч була чимала і потрібувала багато праці хоч і була цілком безодхідна.

Тут сильно потрудився д. Муретов.

Далі, громада вислала двох відпоручаєків до Арканжолу провідати тоді сильно хворого В. М. Доманського. Також відгукулася на Липневі події у львівському університеті організацією видання на французькій мові книжечки про український університет.

Головою товариства в той час був д. Мазуренко. З літом надійшов як звичайно „східняк“, громада мусила аминити помешкання, тянялася деякий час по всяких ааутках і тільки в осени переїхала на своє останнє місце 29 bis rue Bolard. Під'їхало трохи нових людей. Почався третій рік. Нова рада зорганізувала що четвергові зібрання, коли присутні обмірковували думками і слухали відчити.

Через зміну обставин громада скасувала хор, а авернула більш ува-

ги на товариське життя. Й справді якийсь час невеличка (до 25 душ) українська колонія жила спільним громадянським життям. Головне завдання цього періоду було улаштувати достойне святкування 50 л. річниці смерті Т. Шевченка. На це звернута увага дала гарні, навіть несподівані наслідки. Видко було, як овірїла українська ідея і серйозніше стало відноситися до своїх обов'язків наше громадянство. З артистичного боку концерт (танці і буфет були наперед відкинуто) також можна рахувати вдатним.

Цікавою новиною цього вєтора була репрезентація в лиці представників ріжних націй і товариств, які завітали на свято. Делегатами представлені були французи, болгары, латиші, серби, росіяне, грузини, поляки, рос. соціалістичний клуб, гурток молодих письменників, тургенівська бібліотека та инш. Приватні промови, телеграми і реферати д. Дунацького і представника українців д. Рудницького—все це сильно імпонувало присутнім, показуючи вагу і силу українства. Участь українців і української промова на вічу студентів також справляла піднесення нашої ідеї.

Переведення співробітництва в формі окремих статей й хроніки в місцеву рос. газету „Парижский Вѣстник“ можна зарохувати також до цілком користних і оправдуючих кроків. За короткий час було поміщено 6 статей і 24 хронікальних замітки. Були ще сироби гуртування в партійній гуртці, яко секції коло громади, як і організація видавничої діяльності товариства, але це далеко не поспулоало.

Нарешті в грудні громада вітала у себе посла до віденського парламенту д. Сігалевича в участю которого улаштувала кувилеє засідання, присвячене пам'яті Шашкевича. Пан посол виголосив святочну зворушачу промову, а за тим присутні обмірковували думками про сучасне положення українського народу в Росії і Австрії.

З того часу, як стало все сильніше читатися положення громади, виникла думка а'єднатися уняльно для вайма помешкання і спільних виступів національного характеру а латишами. Відбулися й засідання, але до агоди не дійшло з боку латишів так

само як два роки тому ми стали причиною розбиття спілки з грузинською громадою.

1912 рік застав громаду дезорганізованою і безлюдною. Зібрати мусли загальні збори, щоб помірковувати над становищем скрутним, вирішити: чи провадити далі діяльність реорганізувавши товариство, чи закрити його. Тут як раз і скоїлась та гавнеба подія, що примусила більшість відсахнутися від товариства. Зісталися при громаді ті нечасенні одиниці, які або належали до неї лиш номінально, або хотіли берегти товариство за яку збуду ціну. Між ними пошав один добродій, який очевидно скотив скорисогати з [нагоди та перейти з підозрівлю до стей становища просто в роспорядки долею громади і її майна. Само собою розуміється граю тут ще бажання не лишати все на произволяще. Хоч і було потім надруковано новину, ніби громада провадить діяльність, але це була лиш оманя. Життя в товаристві заверло раз [на завжди. Помешкання було вжито за вочліжку, [а ті пара людей що приходили,—самогто нудились переглядаючи часописи... Коли ж товариству відмовлено було від помешкання, то майно громади частину продали, частину розібрали по руках для власного ужитку, а книжки перевезено до одного з українців на збереження. Цілих зборів загальних для акадування не склакали, оповісток не робили...

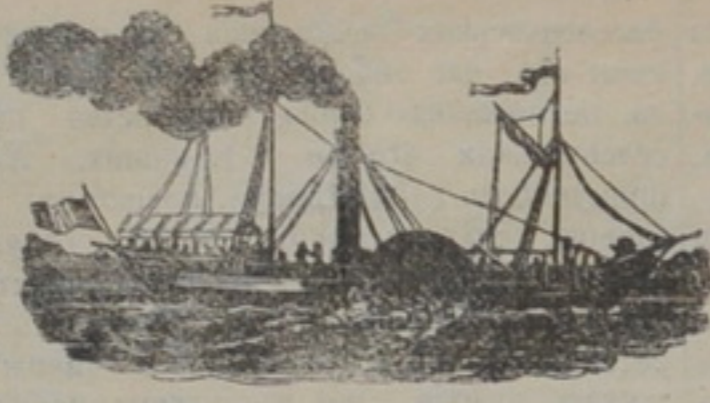
Ого ж щоб успішність довідалася про справжній стан річей і написано цю статтю.

Лихом не можна пом'янути небіжчидю. Своє корисне діло вона справляла наскільки було сили і певно ще не один з заквітаних долею серед чужинців згадає цю рідну отірку.

Та нове життя несе нові аміри. Гуртовання лиш по національній приналежності не може задовольнати сучасної диференціровані культурні верхи. Час вимагає діла, а'єднання на тєвах практичних завдань. Можна тому надіятися, що незадовго частіна царських українців згуртується для спільної праці буденної, але такої потрібної для будучини...

Євген Бачинський. Коштиний скарбничий громади. Paris, 18—31 липня 1912.

кох східних губерній був голод. Читаючи про ту страшну нужду, яку терпіли селяне тих губерній, захотіли й наші вчителі стати їм чим небудь в допоміж. Прямою поміччю мало що допомогли б—учительське багатство відоме—от і задумали виставити аматорський платний спектакль.

Параходи Товариств:

Общество Пароходства по Дніпру и его притокамъ і "2-е Пароходное Общество по Дніпру и его притокамъ". Удержує поштово-пасажирські рейси по оцим водним шляхам:

- 1) По Києво-Катеринославському дві рази на день: з Києва . . . 9 1/2 г. р. і 5 г. дня. Катеринославу 5 г. р. і 5 г. дня.
- 2) По Києво-Ржищевському що-дня: з Києва . . . в 2 г. дня. Ржищева . . . в 10 г. веч.
- 3) По Києво-Гомельському що-дня: з Києва . . . в 1 г. дня. Гомеля . . . в 1 1/2 г. дня.
- 4) По Києво-Чернягівському що-дня: з Києва . . . 12 1/2 г. д. і 5 г. дня. Чернягіва . . . 3 г. дня і 7 г. веч.
- 5) По Києво-Пинському що-дня: з Києва . . . в 9 1/2 г. ранку. Пинська . . . в 9 г. ранку.
- 6) По Києво-Чернобильському що-дня: з Києва . . . в 6 г. веч. Чернобиля . . . в 8 г. ранку.
- 7) По Києво-Могилівському: з Києва—по неділях, понеділках, середах і п'ятницях в 2 г. дня.
- 8) з Могилівова—по неділях, вівторках, четвергах і суботах в 7 г. ранку. Приї.: в Лові пересяда на другий парохол.
- 9) з Києва-що-дня . . . в 11 г. ран. Лоева . . . в 7 г. веч.
- 10) По Могиліво-Оршанському що-дня. По Гомельско-Вігнєвському) що-дня.
- 11) По дачній лінії Київ-Плютків що-дня: з Києва . . . в 4 г. дн. Плютків . . . в 6 г. ран.

Взяли довід від п. губернатора, розучили п'єсу, назвали день спектакля й чекаємо доводу від директора народ. шкіль. Але такі не дочекались. Подумали що "молчане знають огласія", і спектакль виставили. І тільки місяць через півтора прийшло "отношеніє" від інспектора, в якому він по дорученню директора оповіщує завідувача виговором за впердженія без відповідного доводу спектакля й попереджав, що на другий раз увільнить.

У нас на той час була вже готова до вистави друга п'єса, теж українська. Але, щоб не мати клопоту, не назвали дня вистави, поки не діждемо доводу. Аж ось приходить п'єсеу на малоросійськомъ языкѣ не розрѣшаю ставити.

Учителі мають змогу бачити, як впливають на розвиток темного люду театральні вистави, й держаться тієї думки, що аматорські спектаклі мають велике значіння для культурного розвитку нашого селянства.

Але загороди, котрі ставять шкільне начальство, не дозволяють користуватись цією стежкою.

М. БАРИШПОЛЬ, переяславського повіту (на Полтавщині). Спектакль. 22 іюля гурток місцевих аматорів виставив п'єсу "Назар Стодола" і ввечері "По ревізії". Як відомо, наші аматори вняли довід на три вистави. Вистави ці й відбулися на останніх трьох тижнях.

Не дуже легко було за двадцять днів поставити три спектаклі людям, які ще ніколи не виступали на сцені, але все ж вистави більш менш пройшли нічого собі.

Самов кращою вийшла остання вистава, не вважаючи на те, що за один тиждень довелось розучити все, що стосувалось до вистави; так що приходилося день і ніч робити репетиції.

Хор після вистав співав по декілька пісень. На останній виставі продано квитків на 69 карб. 70 коп., а всього за три вистави взято 210 карб. Трави за всі вистави 190 карб., липок 20 карб.

Тепер наш гурток думає знову прохати п. справника про довід на нові вистави.

М-но НЕФОРОЩА, косятинградського повіту (на Полтавщині). Робочий ринок. В неділю 8—VII в Нефорощі ціна на робочі руки були такі: козарі по 1 карб. 10 коп. і по 1 карб. 50 коп., а ввечері по 1 карб. і по 1 карб. 80 коп. Через тиждень 15—VII ціна значно упала; так, напр., наймачів і заробітчан треба сказати, що поміж наймачами істава деяка згода відносно ціна за робочий день, а поміж самими заробітчанами, через невідомість, згоди майже нема, от через те в один день наймають і наймаються по різним цінам. Єсть і інші причини—це ті, що охочих наймачів не прибуває, а навіть вменшується. Останні купують жатвенні машини і часом обходяться і своїми власними силами, або наймають тільки ввечері наймачів. Цим можна пояснити і упадок ціна на робочі руки проти попередніх років. Ще торік ціна парі—козареві і ввечері—доходила до 5 карб. у день, в цьому році не було навіть 3 карб.

Нефороща з давна є чималым робоч. м. ринком; відпіль займають на с. госп. роботи в кобеляцькій, новомосковській і ржищівській косятинградського повітів. Раніше, як оповідають старі заробітчане, під час наймів був такий звичай: з початку жнив в яке-небудь свято чив неділю приїзжали в Нефорощу наймачі і ставали, як і тепер, на ярмарковій площі. Тут були: управляючі з пивських маетків, приваачники, потім "куркулі", це б то багаті селяне. Сюди ж на площу виходили заробітчане і наймались групами, брали завдаток, але про ціни не сходились аж до "після полудня". В цю годину, коли пора вже було їхати, наймачі напереді допитувались у заробітчан про ціну. Саму ціну "робили" там, де став на роботу вайльший гурт заробітчан, і наймачі згожувались хоч і з високою ціною. Наймачі менших гуртів мусили тоді платити вже об'явлену ціну. Для тих, хто хотів найнятися на роботу дешевше, то б то перебивав ціну, істнував свій "зась", їм більший гурт заробітчан просто "забороняв" ставати за дешевшу ціну. На жаль, цей користний для заробітчан звичай тепер майже зник, лишалась про його тільки згадка.

Справочний одділ.

Наведених відомості. Субота, 28-го іюля. Мч. Прохора, Никанора, Тимона, Пармена, Акакія, Іуліана. Сх. сон. 4 г. 39 хв., зах сон. 7 г. 30 хв.

Роспис дачних поїздів

(з 1-го мая до 1-го септіября).

Південно-західній залізниці.

(О Д Х О Д).

Од Києва до Воєрка:

8 год. 20 хв. ран., 9 г. ран., 10 г. 50 хв. ранку. 12 г. дня*) 1 г. 5 хв. дн.**) 3 г. 35 хв. дн., 4 г. 40 хв. д., 5 г. 25 хв. д., 6 г. 30 хв. веч., 7 г. 20 хв. веч., 7 г. 50 хв. веч., 8 г. 22 хв. веч., 9 г. 15 хв. веч., 9 г. 35 хв. веч. 11 г. 30 хв. веч., 12 г. 25 хв. веч. і 1 г. ночі.

Од Києва до Мотовиловки:

8 г. 20 хв. ран., 9 г. ран., 10 г. 50 хв. ран., 1 г. 5 хв. дн.**) 3 г. 35 хв. дн., 4 г. 40 хв. д., 5 г. 25 хв. д., 6 г. 30 хв. веч., 7 г. 20 хв. веч., 7 г. 50 хв. веч., 8 г. 22 хв. веч., 9 г. 15 хв. веч., 11 г. 30 хв. веч., 12 г. 25 хв. веч. та о 1-й годині ночі.

Од Воєрки до Києва:

5 год. 27 хв. ран., 5 г. 20 хв. ран., 7 г. 14 хв. ран., 8 г. 19 хв. ран., 8 г. 43 хв. ран., 8 г. 55 хв. ран., 9 г. 34 хв. ран., 10 г. 33 хв. ран., 5 г. 51 хв. дн., 8 г. 2 хв. веч., 8 г. 45 хв. веч., 9 г. 18 хв. веч., 9 г. 55 хв. веч.**) 10 г. 5 хв. веч. і 12 г. 40 хв. ночі.**)

Од Мотовиловки до Києва:

4 г. 22 хв. ран., 5 г. ран., 6 г. 29 хв. ран., 7 г. 43 хв. ран., 8 г. 12 хв. ран., 9 г. 3 хв. ран., 9 г. 50 хв. ран., 5 г. 7 хв. веч., 7 г. 51 хв. веч., 8 г. 39 хв. веч., 9 г. 23 хв. веч.**) і 10 г. 21 хв. веч.

Од Києва в Святошині і Вороданку:

8 г. ран.**) 11 г. 15 хв. ран., 2 г. 35 хв. дн., 4 г. 25 хв. дн. і 11 г. 55 хв. веч.

Од Святошина до Києва:

5 г. 40 хв. ран., 7 г. 9 хв. ран., 7 г. 42 хв. ран., 9 г. 22 хв. ран., 12 год. 17 хв. дн., 4 г. 22 хв. дн., 7 г. 14 хв. веч. і 10 г. 57 хв. веч.**)

Од Вороданки до Києва:

4 г. 20 хв. ран., 5 г. 43 хв. ран., 6 г. 26 хв. ран., 8 г. 3 хв. ран., 11 г. 3 хв. ран., 2 г. 49 хв. дн., 6 г. веч. і 9 г. 45 хв. веч.**)

Од Тетеріва до Києва:

5 г. 7 хв. ран., 7 г. 30 хв. ран., 2 г. 11 хв. дн., 5 г. 26 хв. дн. і 9 г. 12 хв. веч.**) Приміт. Поїзда, що одмічені зірочкою, ходять по неділях і по святковим дням: 9, 14 і 25 мая, 25 і 29 іюня, 30 іюля, 6, 15 і 30 августа.

Московсько-Кієво-Воронізька залізниці

(О Д Х О Д).

Од Києва до Дарниці:

5 г. 20 хв. ран., 8 г. ран., 8 г. 40 хв. ран., 10 г. ран., 1 г. дн., 3 г. 20 хв. дн., 4 г. 30 хв. дн., 7 г. 30 хв. веч., 8 г. 45 хв. веч., 10 г. 45 хв. веч., 11 г. 15 хв. в. і 12 г. 10 хв. ночі.

Од Києва до Ворсинола:

5 г. 20 хв. ран., 8 г. ран., 3 г. 30 хв. дн., 11 г. 15 хв. веч.

Од Дарниці до Києва:

5 г. ран., 5 г. 51 хв. ран., 6 г. 19 хв. ран., 7 г. 40 хв. ран., 9 г. 56 хв. ран., 12 г. дн., 3 г. 35 хв. дн., 7 г. 20 хв. веч., 9 г. 15 хв. веч. і 10 г. 32 хв. веч.

Од Ворсинола до Києва:

5 г. 10 хв. ран., 6 г. 57 хв. ран., 6 г. 24 хв. веч. і 9 г. 55 хв. веч.

Редактор В. Яновський.

Видавець В. Чикавєво.

Оповіді.

Лікарі та Лікарні

притулок для породі шерка М. І. Дмитрієвої-Личевської Шк. догляти хіж-опен. Прийм. породіть у вожу шору. Мар.-Багачівська 44.

КВАТИРИ

Готель "Україна" віддає в найм кімнати по міс. і надобу, незорого. Бульв.-Кудр., 34

ПРАЦЯ

Б А Ж А Ю поступити в домашні портнихи. Святодла-вська, 9, Кондратенко. 1-377-2.

В С Я К І

В Курському

купувати окремі №№ "Ради" можна в кіоску Н. Д. ОБУРКА.

ВОДЕСІ

передплачувати можна "РАДУ", на таких-же умовах як і в конторі газети, в українській конторі "ДЛО", Преображенська № 11. Там-ж продається "Рада" і окремими номерами.

У НОВОМОСКОВСЬКОМУ В ЛУБНЯХ

купувати Раду окремими №№ кож-но у власн. агента Д. БОГОМАЗА. передплачувати Раду і купувати окремими № можна у ліоску Медведьовського.

Приймається передплата

на 1912—1913 шкільний рік на український педагогічний журнал

"СВІТЛО"

третій рік видання. Журнал признається для сем'ї і школи і виходить раз на місяць (всього 9 книжок, кожна розм. од 5 до 6 аркушів) по такій програмі:

- 1) Статті що до теорії виховання і народньої освіти.
- 2) Знайомення з успіхами патанями виховання і практичне пристосування їх до шкільного і селіського життя.
- 3) Значіння художнього розвитку в справі виховання і освіти.
- 4) Сучасне становище народньої освіти, школи і народнього учительства на Україні.
- 5) Хроніка діяльності всяких просвітніх, педагогічних і наукових товариств.
- 6) Огляди педагогічних розвідок і закордонних журналів.
- 7) Теорії красеного письменства.
- 8) Бібіографія.

В журналі "Світло" за перший і другий рік взяли участь своїми писаннями такі співробітники: Х. Алчевська, Батько, С. Береза, Віл-чій, Ан. Василько, С. Васильченко, С. Волох, П. Вороний, М. Гринченко, (Загірня), Я. З-кевич, Дічкова Чайка, Д. Дорозинко, С. Фрідман, К. З. Вір, Т. Згорьлякська, П. Календерський, Н. Кибальнич, А. Курілас, В. Куч, Полоний П., Гр. Михайлици, З. Мирна, Он. Мусієнко, П. Покитко, В. Поточний, Педагог, Д. Покочинець, Провінціал М. Савченко, Гр. Сьомогоний, М. Рубанко, Ол. Русов, С. Русова, Ю. Сірий, Ю. Стрижальський, С. Сторопко, Спалар, В. Спілка, Ів. Степанко, Я. Стороженко, М. Ткаченко, П. Ф.-Т.-ро, С. Титаренко, Ф. Тулін, Ф. Чарюлюська, Чепельський, Я. Чепига, С. Червасенко, Л. Чупий, Св. К. Шаравський, С. Шалуні, С. Шохор-Троцький.

Журнал "Світло" виходить з септіября. Передплата на рік 4 карб. На пів року 2 карб. 50 коп. За кордон 5 карб.

Передплата приймається в конторі "СВІТЛА", у Київі, В.-Володимирська 93. Передплачувати "Світло" можна ще у Київі: 1) в Українській конторі, Воззв'язки, 6 2) в конторі Л.-Н. Вістника, В.-Володимирська 23. 3) в Крайній "Час" Вел. Волос. 53, в Харькові, в Українській конторі, Раби 25, в Полтаві, в "Книгарні Г. Маркелюка, ул. Котляревського, в Одесі: 1) в конторі "Шко" Кошка, 11, 2) в конторі "Просвіта", Нижнієська 53, в Катеринодарі, Красна ул. Книгарня Запорожця Редактор-Видавець Л. ШЕРСТЮК.

Приймається передплата

на політичну часопись "НОВА БУКОВИНА"

Редакція і Адміністрація: Чернівці, ул. Петровича, ч. 4. Oesterreich, Tschernowitz. Передплата на рік 15 корон, піврічно 8 корон.

Приймається передплата

на часопись "Народний Голос"

Виходить два рази на тиждень: що вівторка і п'ятниці. Передплата на рік 3 карб. Адреса редакції: "БУКОВИНА", Чернівці, ул. Паскань ч. 33. Oesterreich Tschernowitz.

УЧИТЕЛЬ

враз з Науковим додатком що виходить у Львові (в Австрії) від 1888 р. раз на місяць, в об'ємі 2—3 аркуші.

В "Учителю" пишуть найважливіші українські письменники, учені, педагоги й популяризатори. Річна передплата: в Австрії 6 К.; в Росії 3 р.; в Німеччині 6 м.; в Франції 7 ф.; в Америці 2 дол.

Адреса Адміністрації: Львів (Leopol Autriche), Руське Товариство Педагогічне, ул. Мохнатого ч. 12.

Передплата на рік 1911—12.

"РІЛЛЯ" КИВ, ТУРГЕНІВСЬКА, 9. УКРАЇНСЬКИЙ ХЛІБОРОВСЬКИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ ЧАСОПИС. ВИХОДИТЬ У КИЄВІ З ЛИСТОПАДА (НОЯВРЯ) 2 РАЗИ НА МІСЯЦЬ.

В Р. 1911—12 ПЕРЕДПЛАТНИКИ ОДЕРЖУТЬ: 24 № журналу з малюнками. 2 мотельки-поради по хліборобству. 1 книжку по сільському-господарству видавництва "Рілля".

"Рілля" виходить кожного 1-го і 15-го дня що-місяця книжками до 2 1/2 аркушів. "Рілля" пише про хліборобство, скотарство, травосяння, садівництво, городництво, шовківництво, птахівництво, про улаву луків, пісків та инше.

"Рілля" має насвітницький відділ. "Рілля" звертає увагу на кооперацію має відділ "Гуртом".

"Рілля" містить багато малюнків. "Рілля" друкує відомости про прожай подає ціни на хліб та торговельні відомости.

"Рілля" дурно дає поради хліборобам. "Рілля" дурно містить оповістки перех-платників.

"Рілля" має за перший рік золоту й срібну медалі.

"Рілля" заручилася співробітництвом багатьох агрономів та хліборобів і писатиме тільки про те, що потрібно і цікаво знати українському хліборобові.

Редактор-видавець А. Архипенко.